

FARMACIA	PROCEDURA DE ELIBERARE A MEDICAMENTELOR ȘI A ALTOR PRODUSE DE ÎNGRIJIRE A SĂNĂTĂȚII DIN FARMACIE	EDIȚIA 1 Cod: RBPF – PL 8
--------------------------	---	--

	Întocmit	Verificat	Aprobat
Nume/prenume			
Funcție			
Data			
Semnatura			

CUPRINS

1. Definiția procedurii
2. Scop și domeniu de aplicare
3. Definiții, abrevieri
4. Documente de referință și literatura de specialitate
5. Atribuții și responsabilități
6. Descrierea procedurii
7. Formulare, înregistrări

1. Definiția procedurii

Procedura descrie responsabilitățile și metodele utilizate pentru asigurarea asistenței farmaceutice a populației, prin oferirea de servicii de calitate constând în eliberarea de medicamente și alte produse pentru sănătate, însoțite de informații și o consiliere adecvată pacientului.

2. Scop și domeniu de aplicare

Scopul procedurii este acela de a asigura calitatea asistenței farmaceutice, ca o componentă a asistenței de sănătate publică, prin care se promovează protejarea și promovarea sănătății în rândul populației.

Procedura se aplică în Farmacia, de către persoanele desemnate de către farmacistul șef, cu ajutorul documentelor, mijloacelor și echipamentelor specifice.

3. Definiții, abrevieri

Asistența farmaceutică: reprezintă asigurarea responsabilă a terapiei medicamentoase, în scopul obținerii de rezultate care îmbunătățesc calitatea vieții pacientului;

Medicamente etice: medicamente care se eliberează pe bază de prescripție medicală;

Medicamente OTC: medicamente care se eliberează fără prescripție medicală;

Medicamente cu regim special: medicamente stupefiante și psihotrope;

Consilierea pacientului, sau a reprezentantului său: reprezintă ansamblul de acțiuni întreprinse de personalul farmaceutic de specialitate, constând în oferirea de informații

necesare pentru o utilizare sigură, corectă și eficientă a medicamentelor, sau a altor produse de îngrijire a sănătății, într-o formă potrivită necesităților fiecărui pacient;

CoCa: Contractul cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate;

MPS: medicamente și alte produse de îngrijire a sănătății.

4. Referințe

- Legea nr. 82/1991, Legea contabilității;
- Ordonanța nr. 99/2000, privind comercializarea produselor și serviciilor de piață, aprobată prin Legea nr. 650/2002;
- Ordinul MS nr.75/2010, pentru aprobarea Regulilor de bună practică farmaceutică;
- Legea nr. 266/2008, a farmaciei, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul MS nr. 962/2009, pentru aprobarea Normelor privind înființarea, organizarea și funcționarea farmaciilor și drogheriilor, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 95/2006, privind reforma în domeniul sănătății - Titlurile XIV și XVII;
- Nomenclatorul de produse farmaceutice de uz uman; www.anm.ro;
- Legea nr. 46/2003, drepturilor pacientului;
- Ordinul MS nr. 1172/2010, pentru modificarea Ordinului ministrului sănătății nr. 426/2009, privind aprobarea Listei și prețurilor de decontare ale medicamentelor, care se acordă bolnavilor în cadrul programelor naționale de sănătate, nominalizate prin Hotărârea Guvernului nr. 367/2009, pentru aprobarea programelor naționale de sănătate în anul 2009
- Legea nr. 339/2005, privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, cu modificările și completările ulterioare;
- Normă metodologică din 22/12/2006, de aplicare a prevederilor Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope;
- Decizia nr. 2/2009, privind aprobarea Statutului Colegiului Farmaciștilor din România și a Codului deontologic al farmacistului;
- Ordinul MS nr. 639/2006, pentru aprobarea Listei produselor, altele decât medicamentele, ce pot fi deținute și eliberate prin farmacii;
- Hotărâre nr. 1389/2010, pentru aprobarea Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, pentru anii 2011-2012;
- Ordinul nr. 244/2005 și Ordinul nr. 401/2005, privind prelucrarea, procesarea și comercializarea plantelor medicinale și aromatice utilizate ca atare, parțial procesate sau procesate sub formă de suplimente alimentare predozate, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 176/2000, privind dispozitivele medicale, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 379/2004, pentru modificarea și completarea Legii nr. 178/2000 privind produsele cosmetice;
- Farmacopeea Română Ediția a X-a;
- Produse tehnico-medicale, Simona Mirel, Flavius Neag, Ed. Medicala Universitara Iului Hatieganu, Cluj Napoca, 2008;
- Ghid de practica in farmacie pentru studentii anului V, coordonator Adina Popa, Ed. Medicala Universitara Iului Hatieganu, Cluj Napoca, 2010;
- Farmacie clinica, vol I, Aurelia Nicoleta Cristea, Ed. Medicala, Bucuresti, 2006.

5. Atribuții, responsabili

Farmacistul șef este responsabil pentru:

- stabilirea procedurii de eliberare/vânzare a produselor și comunicarea ei către personalul de specialitate;
- coordonarea, verificarea și evaluarea întregii activități de eliberare/vânzare a medicamentelor și a altor produse de îngrijire a sănătății.

Responsabilitatea aplicării procedurii de eliberare /vânzare în farmacie revine în exclusivitate personalului specializat și posesor al dreptului de liberă practică.

Farmaciiștii: sunt responsabili pentru activitatea de eliberare a medicamentelor și a altor produse de îngrijire a sănătății și de consilierea pacientului ,sau aparținătorului său.

Asistenții de farmacie: sunt responsabili pentru activitatea de eliberare a medicamentelor OTC și a altor produse de îngrijire a sănătății.

6. Descrierea procedurii

Procesul de eliberare/vânzare a produselor din farmacie desemnează un complex de activități, mijloace și soluții organizatorice privind desfacerea en detail a medicamentelor și a altor categorii de produse permise de lege a fi comercializate prin farmacii precum:

- medicamente care se acordă pe bază de prescripție medicală;
- medicamente care se acorda fără prescripție medicală;
- produse cosmetice, produse parafarmaceutice, dispozitive și aparatură medicală de uz individual și consumabile pentru acestea, suplimente alimentare și alimente cu destinație specială, plante anodine și produse pe bază de plante anodine, produse de puericultură, articole destinate întreținerii igienei personale, echipamente, materiale, sau produse destinate protecției ,sau îmbunătățirii sănătății, produse pentru protecția împotriva bolilor cu transmitere sexuală ,sau cu acțiune contraceptivă, produse homeopate, produse destinate aromaterapiei, alte produse destinate utilizării în unele stări patologice.

Condiții necesare pentru desfășurarea activității de eliberare a MPS:

- eliberarea medicamentelor și a altor produse de îngrijire a sănătății se desfășoară în oficiină, încăperea în care publicul are acces. În oficiină se asigură condiții pentru: completarea rețetelor de către pacient sau aparținătorul său, aplicarea măsurilor de prim ajutor de către farmacist în caz de nevoie, administrarea medicamentelor în farmacie;
- atmosfera de lucru din farmacie trebuie să fie calmă, să inspire încredere și să permită o comunicare cât mai bună cu pacientul;
- farmacia trebuie să dețină un sistem informatic adecvat și o bună organizare a circuitelor în farmacie, care să permită eliberarea promptă a oricărui produs, fără a exista riscul de erori ,sau de intersectare cu alte circuite;
- farmacia respecta reglementările fiscale în vigoare: casa de marcat, gestiune cantitativă;
- în situația în care pacientul solicită informații suplimentare despre tratament, despre afecțiunea pentru care primește tratamentul, sau orice alte informații cu caracter personal, farmacistul poartă aceste discuții cu acesta într-un spațiu de confidențialitate, special amenajat acestui scop, sau în biroul farmacistului șef.

6.1.Eliberarea medicamentelor

6.1.1. Eliberarea medicamentelor OTC

Eliberarea medicamentului OTC se realizează:

- la recomandarea farmacistului;

- la cererea pacientului, fără prescripție medicală;
- pe bază de prescripție medicală.

Protocol:

A. Eliberarea medicamentelor OTC, la recomandarea farmacistului, sau la cererea pacientului, fără prescripție medicală, se efectuează respectând următoarele etape:

Inițierea unei discuții cu pacientul și identificarea problemelor medicale și de terapie ale acestuia: debutul simptomelor, durata, gravitatea, caracterul acut, sau cronic, simptomele asociate, factorii precipitanți, sau agravanți, tratamente anterioare.

Dacă farmacistul constată că simptomele se asociază cu o problemă gravă de sănătate, îndrumă pacientul către medic.

Dacă este o problemă minoră, va da sfaturile adecvate și nu va dispune eliberarea medicamentelor decât dacă este necesar.

Nu recomandă reluarea unui tratament efectuat anterior, pentru o problemă asemănătoare (trebuie evaluate datele specifice ale problemei actuale).

În cazuri de urgență, farmacistul trebuie să apeleze serviciul de ambulanță.

Obținerea unor informații despre pacient, care pot influența răspunsul la medicamente: vârstă, greutate, sex, stare fizio-patologică, stare psiho-socială, încadrarea pacientului într-o activitate specială (conducător auto, sportiv, etc).

Recomandarea unor medicamente, ținând cont de eficiența, calitatea, inocuitatea, siguranța și costul acestora.

În cazul afecțiunilor acute, pe baza anamnezei, farmacistul recomandă și eliberează un medicament OTC pentru 1-3 zile, cu îndrumarea pacientului către medic, dacă simptomul sau sindromul nu cedează în 1-2 zile.

În cazul unor afecțiuni cronice, farmacistul recomandă medicamente OTC, ținând cont de toate informațiile legate de terapia medicamentoasă stabilită de medic.

Pregătirea medicamentelor pentru eliberare

Medicamentele sunt aduse pe masa de eliberare din zonele de depozitare. Se verifică integritatea ambalajelor și termenul de valabilitate. În situația în care medicamentele nu se eliberează în ambalajul original, reambalarea acestora se face în ambalaje de calitate, care trebuie să conțină toate elementele de identificare: denumire, cantitate, concentrație, mod de administrare, termen de valabilitate, modul de păstrare. Aceste elemente vor permite urmărirea corectă a trasabilității informațiilor.

Operațiunea de eliberare a produselor se înregistrează în sistemul de gestiune.

Consilierea pacientului

Mijloace de informare utilizate pentru consiliere:

- a) întrebări lămuritoare adresate pacientului, sau persoanei care se ocupă de el;
- b) întrebări adresate medicului în caz de nelămuriri, sau ori de câte ori este nevoie de informații suplimentare;
- c) utilizarea materialelor, manualelor științifice existente în biblioteca farmaciei, a reglementărilor în vigoare;
- d) informații provenind de la centrele de farmacovigilență, autoritățile competente, sau de la producătorii de medicamente.

Modul de comunicare cu pacientul

Farmacistul se adresează pacientului la nivelul său de înțelegere, folosind termeni simpli; verifică dacă pacientul a înțeles informațiile oferite, solicitându-i acestuia să pună întrebări în cazul în care are nelămuriri. Dacă este cazul, informațiile sunt repetate, pacientul fiind încurajat să consulte prospectul medicamentului.

Informațiile sunt date pacientului, arătându-i cutia, sau flaconul medicamentului la care se face referire.

Informațiile sunt comunicate în forma orală și în scris, astfel încât pacientul să coreleze medicamentul primit ,cu informația.

Consilierea pacientului

Farmacistul consiliază pacientul asupra următoarelor aspecte:

- modul corect de utilizare a medicamentelor , în funcție de calea de administrare;
- administrarea corectă a formei farmaceutice, modul de administrare în raport cu mesele;
- posologia (doza, intervalul dintre doze, durata tratamentului);
- contraindicațiile medicamentului și precauțiile la utilizare;
- interacțiunile medicamentului cu alte medicamente, cu alimente, cu alcoolul, cu tutunul;
- apariția unor consecințe vizibile, normale, ale tratamentului cu medicamentul respectiv;
- informarea asupra posibilității modificării unor parametri biologici;
- condițiile de păstrare a medicamentelor la domiciliu;
- atenționarea asupra valabilității medicamentului ,cu întreruperea administrării lui după expirarea perioadei de valabilitate;
- asocierea terapiei nemedicamentoase: regim de viață, dietă, pe parcursul administrării medicamentelor;
- recomandarea consultării imediate a farmacistului ,sau a medicului la apariția reacțiilor adverse și sistarea tratamentului.

Finalizarea eliberării

- medicamentele sunt înmânate pacientului ,sau aparținătorului său;
- pacientul este încurajat să revină la farmacie ,pentru evaluarea rezultatelor terapiei recomandate (monitorizare).

Monitorizarea pacientului

În cazul în care farmacistul are posibilitatea să evalueze tratamentul prescris, acesta constată dacă pacientul:

- a respectat ,sau nu tratamentul recomandat;
- tratamentul a fost ,sau nu eficient;
- dacă au apărut efecte nedorite.

Dacă pe durata tratamentului sunt înregistrate efecte adverse, acestea se declară fie de medic, fie de farmacist, prin completarea unui formular pus la dispoziție de către ANMDM, în cadrul activității naționale de farmacovigilență.

Monitorizarea pacientului se efectuează prin supravegerea acestuia pe baza unui plan întocmit în farmacie, care să înregistreze informații privind: datele personale, istoricul medical, modul de viață, medicamentele prescrise de medic ,sau din automedicație, complianța la tratament, apariția unor probleme legate de terapia medicamentoasă (modelul fișei poate fi realizat la nivelul farmaciei, în funcție de specific).

B. Eliberarea medicamentelor OTC ,pe bază de prescripție medicală ,se efectuează respectând procedura întocmită pentru eliberarea medicamentelor etice ,pe baza de prescripție medicale.

6.1.2. Eliberarea medicamentelor pe bază de prescripție medicală Protocol

Primirea prescripției medicale:

- verificarea antetului rețetei, tipului de formular (rețeta simplă, în regim compensat sau gratuit, cu regim special), a medicului prescriptor;

- în cazul medicamentelor și preparatelor cu produse stupefiante și psihotrope, farmacistul verifică respectarea prescrierii pe formulare speciale, prevăzute de lege;
- verificarea valabilității rețetei (a datei);
- verificarea datelor despre pacient (vârstă, sex) și a diagnosticului complet;
- identificarea: medicamentelor, concentrațiilor, dozelor, căilor de administrare, duratei tratamentului;

În cazul în care farmacistul efectuează o substituție, acesta informează pacientul și obține acordul acestuia.

În situația în care medicamentele solicitate lipsesc din farmacie, farmacistul se aprovizionează cu acestea în timp util.

În cazurile speciale, în care produsul solicitat lipsește temporar de pe piață, sau a fost retras definitiv de către producător ,sau ANM, se explică situația pacientului, oferindu-i-se o alternativă dacă este posibil, sau se îndrumă pacientul către medicul curant, pentru schimbarea tratamentului.

În cazul în care prescripția medicală nu poate fi onorată, farmacistul trebuie să îndrume pacientul către farmaciile cele mai apropiate.

Analizarea terapiei medicamentoase prescrise presupune:

- identificarea claselor farmacologice ,din care fac parte medicamentele prescrise;
- obținerea de informații despre pacient ,care pot influența răspunsul la medicamente: vârsta, starea fizio-patologică, consum de alcool, tutun, regim alimentar stare psiho-socială;
- verificarea dozelor, a modului de administrare și a frecvenței dozelor: verificarea dozelor maxime în cazul medicamentelor psihotrope și a celor foarte active, verificarea dozelor pediatrice, ajustarea dozelor în caz de insuficiență renală ,sau hepatică ,sau în situații de interacțiuni previzibile;
- verificarea, în cazul asocierii în amestecuri injectabile, faptului că substanțele medicamentoase sunt compatibile fizico-chimic;
- evaluarea posibilității apariției interacțiunilor ,cu consecințe clinice: între medicamente, între medicamente și alimente, între medicamente și parametri biologici;
- determinarea precauțiilor la utilizare și a efectelor adverse ale medicamentelor prescrise;
- evaluarea contraindicațiilor medicamentelor prescrise;
- depistarea eventualelor erori de prescriere.

Pregătirea medicamentelor pentru eliberare

Medicamentele sunt aduse pe masa de eliberare din zonele de depozitare. Se verifică: integritatea ambalajelor și termenul de valabilitate pe durata utilizării și corelarea între medicamentele pregătite și cele prescrise. În situația în care, medicamentele nu se eliberează în ambalajul original, reamabalarea acestora se face în ambalaje de bună calitate, care trebuie să conțină toate elementele de identificare: denumire, cantitate, concentrație, serie, prospect, mod de administrare, termen de valabilitate, informații asupra modului de păstrare. Aceste elemente vor permite urmărirea corectă a trasabilității informațiilor.

Medicamentele pregătite pentru eliberare se introduc în sistemul informatic.

Consilierea pacientului

Mijloace de informare utilizate pentru consiliere:

- a) întrebări lămuritoare adresate pacientului ,sau persoanei care se ocupă de el;
- b) întrebări adresate medicului ,în caz de nelămuriri ,sau ori de câte ori este nevoie de informații suplimentare;
- c) utilizarea materialelor, manualelor științifice existente în biblioteca farmaciei, a reglementărilor în vigoare;

d) informații provenind de la centrele de farmacovigilență, autoritățile competente sau de la producătorii de medicamente.

Modalitățile de comunicare cu pacientul

Farmacistul se adresează pacientului ,la nivelul sau de înțelegere, folosind termeni simpli; verifică dacă pacientul a înțeles informațiile oferite, solicitându-i acestuia să pună întrebări în cazul în care are nelămuriri. Dacă este cazul, informațiile sunt repetate, pacientul fiind încurajat să consulte prospectul medicamentului.

Informațiile sunt date pacientului ,arătându-i-se cutia, sau flaconul medicamentului la care se face referire.

Informațiile sunt comunicate în formă orală și în scris, astfel încât pacientul să coreleze medicamentul primit cu informația.

Consilierea pacientului

Farmacistul consiliază pacientul asupra următoarelor aspecte:

- modul corect de utilizare a medicamentelor , în funcție de calea de administrare;
- administrarea corectă a formei farmaceutice, modul de administrare în raport cu mesele;
- posologia (doza, intervalul dintre doze, durata tratamentului);
- contraindicațiile medicamentelor și precauțiile la utilizare;
- interacțiunile medicamentelor cu alte medicamente, cu alimente, cu alcoolul, cu tutunul;
- apariția unor consecințe vizibile ,normale, ale tratamentului cu medicamentele respective;
- informarea asupra posibilității modificării unor parametri biologici;
- utilizarea corectă a unor dispozitive de administrare a medicamentelor, cu efectuarea unei demonstrații dacă este cazul;
- atenționarea, cu privire la neîntreruperea bruscă a tratamentului ,în cazul anumitor medicamente;
- condițiile de păstrare a medicamentelor la domiciliu;
- atenționarea asupra valabilității medicamentelor ,cu întreruperea administrării lor după expirarea perioadei de valabilitate;
- asocierea terapiei nemedicamentoase: regim de viață, dieta, pe parcursul administrării medicamentelor;
- încurajarea pacientului de a reveni la farmacie ,pentru evaluarea rezultatelor terapiei recomandate (monitorizare);
- recomandă consultarea imediată a farmacistului ,sau medicului la apariția reacțiilor adverse și sistarea tratamentului;
- informarea pacientului ,sau aparținătorului său, în cazul medicamentelor și preparatelor cu produse psihotrope ,sau stupefiante, asupra obligativității de a returna farmaciei produsele neutilizate.

Finalizarea eliberării

- medicamentele sunt înmanate pacientului ,sau aparținătorului sau;
- prescripția medicală se returnează pacientului, sau se reține în farmacie, după caz;
- prescripțiile medicale reținute se arhivează, asigurându-se măsuri că acestea nu vor fi eliminate din farmacie împreună cu alte deșeuri;
- pacientul este încurajat să revină la farmacie ,pentru evaluarea rezultatelor terapiei recomandate (monitorizare).

Monitorizarea pacientului

Farmacistul constata dacă pacientul:

- a respectat ,sau nu tratamentul recomandat;
- tratamentul a fost, sau nu eficient;

- dacă au aparut efecte nedorite.

Dacă ,pe durata tratamentului ,sunt înregistrate efecte adverse, acestea se declară fie de către medic, fie de către farmacist, prin completarea unui formular pus la dispoziție de către ANMMDM, numai în cadrul activității naționale de farmacovigilență.

Monitorizarea pacientului se efectuează prin supravegerea acestuia pe baza unui plan întocmit în farmacie, care să înregistreze informații privind: datele personale, istoricul medical, modul de viață, medicamentele prescrise de medic ,sau din automedicație, complianța la tratament, apariția unor probleme legate de terapia medicamentoasă.

6.1.3 Eliberarea medicamentelor în situații de urgență Protocol

Farmacistul:

- stabilește dacă se confruntă cu o situație de urgență;
- solicită pacientului ,sau aparținătorului său ,toate informațiile legate de urgența cererii sale;
- în funcție de gravitatea situației prezentate, farmacistul încearcă să ia legătura cu medicul curant al pacientului ,sau cu un alt medic;
- dacă decide că trebuie să elibereze un medicament ,într-o situație de urgență, cantitatea eliberată este de pentru maximum 24 de ore în timpul săptămânii,sau pentru maximum 1-3 zile pentru sfârșitul de săptămână;
- când nu poate să acorde pacientului serviciul solicitat, farmacistul trebuie să îndrume pacientul spre un serviciu specializat de asistență medicală.
- în cazuri urgente, farmacistul acordă asistență pacienților, dacă este solicitat, și în afara programului farmaciei.

6.2. Eliberarea altor produse de îngrijire a sănătății

Aceste produse se eliberează în farmacie în următoarele situații :

- la cererea pacientului ,sau aparținătorului său;
- pe o prescripție medicală ,ca adjuvant al unei terapii medicamentoase;
- la recomandarea farmacistului.

6.2.1. Eliberarea produselor tehnico-medice

Prin produse tehnico-medice, sau dispozitive medicale ,se înțeleg: instrumente, aparate, materiale, echipamente ,sau alte articole, utilizate singure ,sau în asociere, cu scop de prevenire, diagnostic și tratament al unei boli, sau al unui handicap.

Eliberarea acestor produse trebuie să țină cont de clasificarea lor:

- clasa I: risc slab-materiale de pansament,comprese,mănuși chirurgicale, punji urinare etc.;
 - clasa II: risc mediu-catetere scurte, dispozitive neinvazive, destinate perfuziilor;
 - clasa IIb: risc potențial – dispozitive invazive chirurgicale, sonde gastrice pentru utilizare mai mare de 30 zile;
 - clasa III: riscul cel mai ridicat - dispozitive invazive chirurgicale în contact cu sistemul nervos central ,sau cu inima, catetere centrale ,pentru o utilizare mai mare de 30 zile;
- Consilierea pacientului ,sau aparținătorului său ,trebuie să conțină informații legate de:
- destinația materialului de pansament ,în funcție de caracteristicile plăgii în evoluția acesteia;

- modul de utilizare a materialelor moderne de pansament (impregnate cu diferite substanțe) și destinația lor;

- modul de utilizare a unor dispozitive de administrare parenterală (seringi, ace, branule, catetere, truse de perfuzie) și proprietățile acestora (reutilizabil sau nu, activ sau inactiv, steril sau nesteril);

- condiții particulare de conservare și manipulare;

- instrucțiuni particulare de întrebuințare;

- destinația dispozitivului medical, dacă ea nu este evidentă;

- atenționarea de a se verifica integritatea ambalajului dispozitivului steril, înainte de utilizare și de a nu îl utiliza în cazul în care este umezit sau strivit.

6.2.2. Eliberarea produselor vegetale medicinale

Eliberarea acestor produse trebuie să fie însoțită de precizări privind:

- indicația produsului, în funcție de conținutul în principii active;

- modul corect de utilizare, sau administrare, în funcție de forma farmaceutică: comprimate, drajeuri, soluții extractive apoase (infuzie, macerat, decoct, sirop), soluții extractive hidroalcoolice (tincturi), extracte fluide, pulberi liofilizate, capsule, gelule, soluții injectabile, sucuri proaspete din plante medicinale, unguente, uleiuri medicinale, inhalatii, gargarisme;

- atenționare specială, în cazul plantelor, sau substanțelor active cu acțiune terapeutică foarte puternică (glicozide cardiotonice, alcaloizi, saponozide hemolitice), care necesită dozare corespunzătoare și un control al administrării;

- prevenirea pacientului asupra posibilelor interacțiuni ale unor plante cu medicamentele pe care acesta le utilizează (cele mai frecvente fiind cele produse de sunătoare, aloe, ginseng, salvie, valeriană, ceai verde);

- conservarea și depozitarea corectă a acestor produse, în condiții corespunzătoare de temperatură, lumină, umiditate;

- respectarea termenului de valabilitate, prevăzut pe ambalajul produsului.

6.2.3. Eliberarea produselor cosmetice și dermatocosmetice

Consilierea pacientului, la eliberarea unui produs dermatocosmetic, cuprinde următoarele aspecte:

- alegerea formei farmaceutice cele mai potrivite, în funcție de zona afectată;

- modul de aplicare a medicamentelor și durata tratamentului;

- efectele secundare care pot apărea în urma tratamentului prescris;

- efectele secundare, care ar putea apărea în cazul efectuării tratamentului în mod necorespunzător;

- reguli de igiena, în cazul afecțiunilor contagioase;

- reguli igienico-cosmetice de întreținere a pielii, în cazul tenurilor acneice;

În cazul eliberării unui produs cosmetic, farmacistul sfătuiește persoana care solicită un produs cosmetic în legătură cu:

- alegerea produsului potrivit, în funcție de tipul de ten, sau de fototipul de piele;

- modul corect de utilizare (locul aplicării, cantitate, momentul zilei);

- necesitățile pielii, în raport cu mediul de viață și cu vârsta;

- operațiunile care trebuie executate pentru întreținerea respectivului tip de ten;

- respectarea termenului de valabilitate al produsului, după deschiderea flaconului;

6.2.4 Eliberarea suplimentelor nutritive

Suplimentele nutritive reprezintă produse alimentare, al căror scop este să completeze dieta normală și care sunt surse concentrate de nutrienți (vitamine, minerale), sau alte substanțe cu efect nutrițional, sau fiziologic, separat, sau în combinație, comercializate sub

formă de doză, cum ar fi: capsule, pastile, tablete, pilule și alte forme similare, pachete de pulbere, fiole cu lichid, sticle cu picurător și alte forme asemănătoare de preparate lichide ,sau pulberi destinate consumului în cantități mici, măsurabile.

Eliberarea produsului trebuie să fie însoțită de următoarele precizări din partea farmacistului ,sau asistentului de farmacie:

- suplimentele alimentare nu au proprietăți de prevenire, tratare sau vindecare a unei boli umane;
- care este conținutul în nutrienți ,sau alte substanțe și indicația naturii acestor nutrienți sau substanțe;
- care este porția din produs, care este recomandată pentru consumul zilnic;
- a nu se depăși doza zilnică recomandată;
- suplimentele alimentare nu trebuie să înlocuiască un regim alimentar variat;
- a nu se lăsa la îndemâna copiilor;
- dozele pentru copii se recomandă de către medicul de familie, sau medicul pediatru.

6.2.5.Eliberarea produselor de puericultura

Alimente cu destinație nutrițională pentru copii:

- lapte praf pentru sugari;
- preparate alimentare pe bază de cereale și alte alimente pentru sugari;

Eliberarea acestor produse trebuie să fie însoțită de precizări referitoare la:

- inițierea alimentației artificiale, numai după consultarea prealabilă a medicului;
- utilizarea formulei adecvate ,conform grupei de vârstă a sugarului;
- respectarea condițiilor de conservare și depozitare;
- încurajarea alimentației naturale ,acolo unde este posibil;
- îndrumarea părinților pentru introducerea alimentației complementare, prin consiliere orală, scrisă ,sau prin alte mijloace de informare (broșuri, pliante).

7.Formulare

- Lista de luare la cunoștință (Anexa 1)
- Tabel privind modificări, revizuirii aduse procedurii (Anexa 2)
- Retete simple,retete cu regim special, retete pentru eliberarea medicamentelor in sistemul de asigurari
- Facturi, chitante
- Borderouri
- Rapoarte de vanzari
- Registru de casa
- Registru pentru evidenta medicamentelor si preparatelor stupefiante si psihotrope
- Dosarul pacientului (după caz)
- Protocoale de eliberare.

Lista de luare la cunoștință(*Anexa 1*)

Exemplar Nr.	Destinatar (nume, prenume)	Functia	Data Luării la cunoștință	Semnatura de primire	Data retragerii	Semnatura
		Admin. Farm.sef				
		Farmacist				
		Farmacist				
		Asistent				
		Asistent				

Tabel cu revizuirile și modificările aduse procedurii (*Anexa 2*)

Nr. rev.	Data	Pagina /paragraful	Cauza actualizată /modificată	Semnatura (FS, MG)
0			elaborare inițială	
1				
2				
3				
4				
5				